

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Aurifodina artium et scientiarum omnium

Drexel, Jeremias

[Antwerpen], 1641

Cap. VI

urn:nbn:de:bsz:31-97047

rem Delrius arripuit, non ante dimisi
quam attente atque integre perlegisset
quæcumque autem (nota hoc, Faustine
nota, obsecro) quæcumque in capedum
culas, Excerpta & Notas litterarii su
thesauri referenda judicavit, ea scite es
criptis. Ita plus simplici vice omnia Al
phonsi Tostati Abulensis volumina (sum
quindecim) non suspenso, sed pressio ve
stigio percurrit a.

En ipsum eruditionis fontem, en veter
tot librorum à Delrio editorū originem
Excerpta & Notas. Quod de Plinio, idea
de Delrio dici potest: Nihil unquam le
git, quod non excerpteret. Hinc doctrina
superlex amplissima, hinc eruditio
thesaurus maximus. Omnia è memori
velut stamen è panno trahere, non De
lius, non aliis quisquam potuit. Excerpta
& Notæ subdio venerunt. Excerptendū
& Notandū. Alter hæc sacra nō constan
tia.

^a Hac è vita Delrii, quam scriptis Hermanni
Langeveldtis, ediditque Antr. an. 1609.

C A P V T VI.

Excerptendum esse testimonio & exem
plo Iacobi Pontani.

FAVSTIN. Haberem quæ obdu
rem adversus dicta. EVLOG. Setaria B. C
monem, obsecro, finiri patere: & obdu
cendi locus erit amplissimus. Pergo jg è Græco
tur; & Excerptendi ac Notandi necessari
tem testimonio & exemplo plurimi
confirmq.

^a Augu
Juli 25. N.

Iacob
tura vit

innem a
ac scribi
tuus. Ne

fatalis lo
perdius

vivendo
Dignissi
libros co
ria, qua
mea mil

Progy
quibus c

nem & r
na dictio
Poëticas

tereti sc
opus gra
tima in L

sunt Ioas
de bellis

Chronic
Solitarii
ta Christi

23. Sime
Templo

cata hist
e

mones

Augu
Juli 25. N.

Iacobus Pontanus in politiori litteratura vir oppidò eruditus, qui atatem omnem ad usq; ultimos vitæ dies legendō ac scribendo duxit, revera libris immortuus. Nec enim calamū ante posuit, quam fatalis lectulus avocaret à chartis, quibus perdius atque pernox inhæbat. Annum vivendo attigit octogesimum quartum a. Dignissimus senex, qui in Parnasso inter libros conderetur immemoriali memoria, quam sibi scriptis peperit. Libros, ut mea mihi Excerpta suggerunt, hos edidit.

Progymnasmatum volumina quatuor, quibus omnia pæne, quæ in consuetudinem & usum communem incident, Latina dictione complexus est. Institutiones Poeticas, Florida versu eleganti, vario ac tereti scripta, Symbolas in Virgilium, opus grande ac laboriosum. E græco plurima in Latinum idioma transtulit, uti sunt Ioannis Cantacuzeni libri quatuor de bellis Andronici, Georgii Phranzæ Chronicæ Orientalis Imperii, Philippi Solitarii Dioptra, & Nicolai Cabasilæ vita Christi, Simeonis Iunioris orationes 23. Simeonis Episcopi Thessali de divino Templo & Ascerica, Theophylacti Simocata historia de Mauritio Imp. Commen-
G. Setaria B. Cyrilli Alexandrini in Prophetas obd. Minores, Dialogi de Spiritu & carne. Hæc ergo i. e. Græco in Latinum translata sunt. Prae-cessit

a Auguste Vindelicorum mortuus anno 1626.
Iavie 25. Novembris.

ter hæc scripsit Pontanus Commentarii
in Ovidii Metamorphosin, Commentarii
in Ovidii Elegos de Ponto & Tritonibus,
Ovidianas Gnomas, Philocalia, &
Ialiorum Atticorum volumina tria, &c.

Hunc librorum numerum Pontanus
ne ditionibus Excerptis nunquam in-
cēdēdīsset. Quid autem hic ipse vir
literarii artificii scientissimus de Excep-
ti modo senserit, ipsiusmet verbis te-
cebo. Injecta mentione Plini Majon
eiusque summa in Excerptendo induit
laudata, hæc addens Pontanus: Vir ani-
strenuissimi, ait, & exēpli rarissimi, co-
pendiariam sibi & proximam viam ex-
gitavit, qua ad summas eruditio-
nū cultates atque copias & graderetur ip-
& easdem ad usum fructū publicum
lucem aspectumque proderet. De lib-
aliis ab illo confectis, ut nihil loqui
Historia naturalis, quæ sola temporis i-
jurias & dentes effugit, hisce institutis
originibus, iisdem aucta profecit in-
mentis (Notis scilicet & excerptis)
Quando enim vir ille, duorum milie-
circiter voluminum lectione, viginti milie-
lia rerum cura & studio dignarum, sex
triginta libris inclusisset, si non è tot sa-
ptoribus locos præcipuos adnotasset,
tamquam summarū summas collegisse
Quod quidem judicio, non temere, e-
dine, non promiscuè atque confusè, ca-
fecisse suspicari libet. Quomodo præ-

ea, q
prop
positi
quid
turna
tissim
nissim
tuissi
vasqu
bat au
percus
res Pl
Ponti
num c

M.
Chrif
jusq;
vero,
omni
culun
tionis
fatis p
brare
brum
gnitu
rit; ni
retule
de plu
star in
Ita
fere; i

a P

p.1072

ea, quid quisque, quâ distributione, quid proprium, quid alienum, aut in medio possum, quid electum ac reconditum, quid evulgatum ac populare afferret; diuturna custodire memoria, sine hoc certissimo (nota, Faustine, nota) opportunitissimoque subsidio Excerptorum potuisset? Quæ tanquam breviaria, parvasque epitomas, quoties vellet (volebat autem saepissime) opera non difficulter currebat ^a. Nec dubium quin sectatores Plinius jam olim hac in re habuerit. Pontani testimonio ex occasione geminum illi adjungo.

M. Antonius Muretus in Republica Christiana Tullius, de illo ipso Plinio ejusq; Excerptis ac Notis differens. Illum vero, inquit, Promum condum rerum omnium scitu dignarum, illud receptaculum ingenuarum artium, illum eruditioonis oceanum C. Plinium quis unquam satis pro dignitate vel admirari, vel celebrare poterit? Qui nullum unquam librum vidit, quem non legerit; nihil cognitum dignum legit, quod non excerptum est; nihil excerptum, quod non in litteras reuelerit. Itaque unum ipsius opus, quod de plurimis extat, Naturalis historiae, instar ingentis bibliothecæ videri potest ^b.

Ita Muretus & Pontanus de Plinio sentere; ita nos de Mureto & Pontano sentere.

D tiamus,

^a Pont. vol. 3. parte poster. Progym. 74. mih^e p. 1072. ^b Maret. volum. 2. orat. 13.

tiamus, eos sine copiosis ac variis Excerptis tam multa variaque nunquam scripturos. Eruditionem tam multijugen Excerpta fatiunt & Notæ. Sed hoc jam pluribus confirmo.

CAPVT VII.

Excerendum esse testimonis & exemplis plenrumque omnium eruditorum.

Quod de Excerptis jam diximus, id omnium pñne doctorum hominum voces & exempla firmant. Quisquis umquam in literis serio proficere laboravit Notandi & Excerperi labore non fugit. Hec una ad artes & scientias compendiaria via est. Fugis hos labores? fug ergo scientias, & ut desidiam non repisas, ignorantiam amplecteris, quia manus plurima nescire, quam ea cum studio eserperet.

Longè aliter ei, apud quos in pretiosa lectio non otiosa. Omnes eruditorum classes percurramus, & quod dixi, verissimum affirmabimus. Inspice Poetas, Virgilium Maronem, Ovidium Nasonem, Claudio Claudianum, Iacobum Samazarium, Iacobum Bidermanum, Franciscum Remondum, Hermannum Huginem.

Virgilius inter Latinos Princeps Pocorum Bucolica sua annis septem, sua *Aeneida* annis undecim elaboravit, & p*m*